تاج‌بخش: تغییرات اقلیمی و کاهش ورودی رودخانه‌ها، از عوامل افت تراز آب خزر است

رئیس سازمان هواشناسی کشور با اشاره به روند گرمایش و کاهش تراز آب دریای خزر گفت: افزایش تبخیر، تغییرات ورودی رودخانه‌ها و تغییرات اقلیمی در مقیاس حوزه آبریز، از عوامل مهم افت تراز آب این پهنه آبی است.

به گزارش روابط عمومی سازمان حفاظت محیط زیست، سحر تاج‌بخش در مراسم روز ملی دریای خزر که روز سه‌شنبه در سالن همایش‌های بین‌المللی این سازمان برگزار شد، اظهار کرد: بررسی داده‌های هواشناسی ایران طی ۵۰ سال گذشته، روند افزایش دمای هوا، کاهش بارش و افزایش پتانسیل تبخیر و تعرق را نشان می‌دهد و حوزه دریای خزر نیز از این شرایط مستثنی نیست.

وی افزود: دریای خزر به عنوان بزرگ‌ترین پهنه آبی بسته جهان، سامانه‌ای است که تغییرات آن تنها تابع شرایط خود دریا نیست و به وضعیت اقلیمی حوزه وسیعی از شمال ایران، قفقاز و به‌ویژه حوزه رودخانه ولگا وابسته است؛ از این رو بررسی همزمان دما، بارش، تبخیر و تراز آب برای شناخت آینده خزر ضروری است.

رئیس سازمان هواشناسی کشور با اشاره به روند کاهش تراز آب خزر گفت: سطح دریای خزر از اواسط دهه ۱۹۹۰ وارد روند نزولی مشخصی شده و بر اساس مطالعات جدید، تراز آب از حدود ۲۶ متر زیر سطح متوسط دریاها در دهه ۱۹۹۰ به حدود ۲۸ تا ۲۹ متر زیر سطح متوسط دریاها در سال‌های اخیر رسیده است.

تاج‌بخش ادامه داد: افت تراز آب خزر را نمی‌توان تنها به کاهش بارش نسبت داد و مطالعات جدید نشان می‌دهد افزایش تبخیر و کاهش ورودی رودخانه‌ها، به‌ویژه در حوزه ولگا، نقش مهمی در افت اخیر تراز آب داشته‌اند.

وی با اشاره به اهمیت رودخانه ولگا اظهار کرد: این رودخانه به تنهایی حدود ۸۰ درصد ورودی رودخانه‌ای به خزر را تأمین می‌کند و هرگونه تغییر در بارش، برداشت آب و بهره‌برداری از مخازن در این حوزه، مستقیماً بر تراز دریای خزر اثر می‌گذارد.

رئیس سازمان هواشناسی کشور افزود: کاهش تراز خزر تنها به کاهش سطح آب محدود نمی‌شود و می‌تواند موجب عقب‌نشینی خط ساحلی، کاهش مساحت تالاب‌ها، تغییر شرایط زیستگاهی آبزیان و ایجاد مشکلاتی برای کشتیرانی، شیلات و تأسیسات ساحلی شود.

تاج‌بخش با اشاره به چشم‌انداز آینده دریای خزر گفت: مدل‌های اقلیمی، کاهش قابل توجه تراز آب خزر را در دهه‌های آینده پیش‌بینی می‌کنند و بر اساس برخی مطالعات، کاهش چند متری تا بیش از ۸ تا ۱۴ متر تا پایان قرن محتمل است.

وی تأکید کرد: دریای خزر در حال ورود به مرحله‌ای جدید از نظر اقلیمی و هیدرولوژیکی است که در آن گرمایش، افزایش نوسانات ورودی رودخانه‌ای و کاهش تراز آب همزمان عمل می‌کنند.

رئیس سازمان هواشناسی کشور پایش مستمر هواشناسی، هیدرولوژی و اقیانوس‌شناسی خزر، استفاده از داده‌های ماهواره‌ای، توسعه مدل‌های عددی و ایجاد سامانه مشترک منطقه‌ای برای پایش تراز آب، دمای آب و آورد رودخانه‌ها را ضروری دانست.

تاج‌بخش در پایان گفت: برای کشورهای ساحلی از جمله ایران، وضعیت دریای خزر صرفاً یک مسئله زیست‌محیطی نیست و مستقیماً با امنیت آبی، کشتیرانی، شیلات، بنادر، گردشگری، مدیریت سواحل و توسعه اقتصادی مناطق شمالی کشور ارتباط دارد و مدیریت یکپارچه آن با مشارکت کشورهای حاشیه خزر می‌تواند نقش مؤثری در حفظ این پهنه آبی ایفا کند.

irimonews@